

Zagreb, 14. lipnja 2017.

Priopćenje o nastavku primjene stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za Republiku Hrvatsku za treće tromjesečje 2018. godine

Hrvatska narodna banka u skladu s člankom 123. Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 159/2013., 19/2015. i 102/2015.) objavljuje da će se Odluka o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ("Narodne novine", br. 9/2015.), kojom je određena stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0%, primjenjivati i u trećem tromjesečju 2018. godine.

Odlukom o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ("Narodne novine", br. 9/2015.) omogućena je upotreba instrumenta kojim se može djelovati u slučaju potrebe za ograničavanjem prekomjernoga kreditnog rasta, a radi se o varijabilnom zahtjevu za kapital koji ovisi o cikličkoj komponenti relativnog jaza zaduženosti privatnog sektora (tj. omjeru kredita odobrenih stanovništvu i nefinancijskim poduzećima i bruto domaćeg proizvoda)¹. Navedenom Odlukom određena je stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0% s datumom primjene od 1. siječnja 2016. Na temelju nove analitičke ocjene evolucije sistemskih rizika cikličke prirode HNB objavljuje da se zadržava ista visina stope od 0%, koja će se primjenjivati u trećem tromjesečju 2018., odnosno od 1. srpnja 2018. U skladu s člancima 119., 123. i 380. Zakona o kreditnim institucijama objavljuju se i relevantne informacije.

U prvom tromjesečju ove godine zabilježen je godišnji rast realnog BDP-a od 2,5%, što je ponajprije rezultat rasta robnog izvoza. Osim toga nastavio se stabilan rast potrošnje kućanstava i razmjerno visok rast investicijske aktivnosti, dok je državna potrošnja blago povećana odnosu na kraj 2016. Istodobno se zamjetno intenzivirao rast uvoza robe i usluga, tako da je doprinos inozemne potražnje ponovno bio neto negativan. Na tržištu rada nastavila su se lanjska povoljna kretanja praćena daljnjim porastom zaposlenosti, i to u svim djelatnostima. Pozitivni makroekonomski signali nastavili su blago stimulirati kreditnu potražnju pa je i u prvom tromjesečju 2017. godine poraslo bankarsko kreditiranje nefinancijskog sektora (mjereno transakcijama), no taj se rast na godišnjoj razini usporio. Kod stanovništva rast plasmana na godišnjoj razini nastavio je jačati, a posebno je bio izražen rast kredita u domaćoj valuti. S druge strane, na početku 2017. nastavilo se nominalno smanjivanje duga prema bankama u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, a tome su pridonijeli otpis dijela kredita stanovništvu indeksiranih uz švicarski franak, prodaja loših plasmana banaka i jačanje kune prema euru.

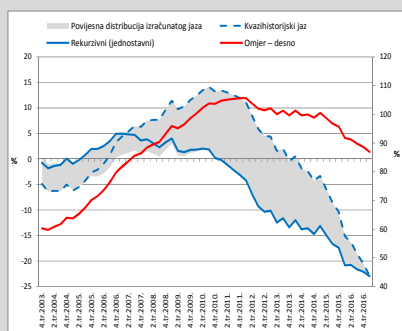
¹ Detaljnija metodološka objašnjenja vidi u Okviru 4. Financijski ciklus i kalibracija protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, Financijska stabilnost br. 13, srpanj 2014.

Rast bruto domaćeg proizvoda te daljnje smanjenje duga nefinancijskih poduzeća i stanovništva rezultirali su nastavkom smanjivanja standardiziranog omjera kredita i BDP-a, te se on u prvom tromjesečju 2017. godine dodatno spustio i iznosio je 86,9%, dok je jaz zaduženosti izračunat na temelju standardiziranog omjera i dalje ostao negativan (-23%). Iako je ostvaren blagi oporavak kreditne aktivnosti (mjereno transakcijama), ne postoji potencijalni ciklički pritisak koji bi zahtijevao korektivne akcije HNB-a u obliku povećanja stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala. To potvrđuju i specifični pokazatelji relative zaduženosti zasnovani na užoj definiciji kredita, koja obuhvaća samo potraživanja domaćih kreditnih institucija, stavljenih u odnos prema tromjesečnom, sezonski prilagođenom, BDP-u (slike 1. i 2.).

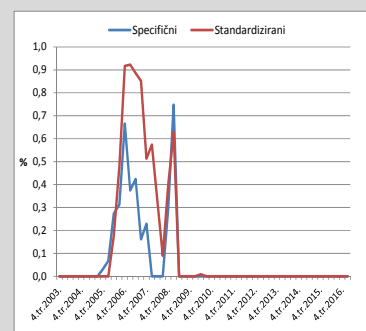
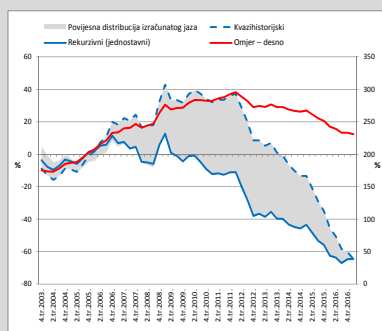
Slika 1. Pokazatelji relative zaduženosti (omjer kredita i bruto domaćeg proizvoda) i kratkoročni jaz (relativno odstupanje omjera od njegova dugoročnog trenda)^a

Slika 2. Referentni pokazatelj visine zaštitnog sloja

1.a Standardizirani pokazatelj

1.b Specifični pokazatelj

^a Izračuni svih relevantnih omjera i kratkoročnog jaza napravljeni su na uzorku od 2000. godine. Kvazihistorijski jaz izračunava se na cijelom uzorku, a rekurzivni jaz na desnostranom pomičnom uzorku (raspoloživih podataka u svakom tromjesečju), pri čemu su posljednja opažanja uvijek ista za oba pokazatelja jaza. Povijesne serije referentnih pokazatelja visine zaštitnog sloja prikazane su kao funkcija kratkoročnog (rekurzivnog) jaza.

Izvori: DZS (izvorne serije nominalnog BDP-a, sezonski prilagođene u HNB-u); HNB (tablice D1, D5 i H15 za vremenske serije kredita); vremenske serije podložne su revidiranju i dostupne na internetskim stranicama HNB-a

HNB će u skladu sa svojom makrobonitetnom politikom, a slijedeći preporuke ESRB-a², nastaviti redovito pratiti razvoj mogućih neravnotežnih odnosa u financiranju potreba nefinancijskog sektora te na tromjesečnoj razini objavljivati stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala i referentne pokazatelje. U tome će se oslanjati i na sve druge relevantne informacije i indikatore koji bi upućivali na rizike prekomjernoga kreditiranja kao što su kretanje cijena na tržištima robe i usluga, manjak na tekućem računu platne bilance, dinamika kreditnih plasmana i monetarnih agregata i slično, što je dostupno na mrežnim stranicama: <http://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/redovne-publikacije/bilten>.

² To se prije svega odnosi na Preporuke Europskog odbora za sistemske rizike od 18. lipnja 2014. o smjernicama za utvrđivanje stopa protucikličkoga zaštitnog sloja (ESRB/2014/1), *Recommendation of the European Systemic Risk Board of 4 April 2013 on intermediate objectives and instruments of macro-prudential policy* (ESRB/2013/1) – trenutačno dostupno samo na engleskom jeziku i *Recommendation of the European Systemic Risk Board of 21 September 2011 on lending in foreign currencies* (ESRB/2011/1) – trenutačno dostupno samo na engleskom jeziku.